

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 50/01-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 13. decembra 2001 v senáte zloženom z predsedu senátu Daniela Švábyho a zo sudcov Lajosa Mészárosa a Štefana Ogurčáka prerokoval prijatý podnet D. G. a M. G., obaja bytom B., zastúpených advokátom JUDr. J. V., Advokátska kancelária, K., na konanie vo veci porušenia ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 526/93 a takto

r o z h o d o l :

Okresný súd Košice II v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 526/93 p o r u š i l právo D. G. a M. G., aby sa ich vec prerokovala bez zbytočných prieťahov, zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením z 28. augusta 2001 č. k. I. ÚS 50/01-9 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na konanie podnet D. G. a M. G., obaja bytom B. (ďalej len „navrhovatelia“), v časti namietajúcej porušenie ich práv na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 526/93.

V rámci prípravy ústneho pojednávania sa na základe žiadosti ústavného súdu k opodstatnenosti prijatého podnetu (ďalej len „návrh“) vyjadrili obaja účastníci konania: okresný súd, zastúpený jeho predsedom JUDr. V. K., vyjadrením z 15. augusta a 6. septembra 2001 a navrhovatelia podaním z 2. októbra 2001.

Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti návrhu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. V dôsledku toho senát predmetný návrh prerokoval na svojom zasadnutí bez prítomnosti účastníkov, ich zástupcov a verejnosti len na základe písomne podaných vyjadrení účastníkov a obsahu dotknutého spisu.

II.

Na základe spisu okresného súdu sp. zn. 17 C 526/93 a vyjadrení účastníkov konania ústavný súd zistil nasledovný priebeh a stav tohto konania:

Navrhovatelia 14. septembra 1992 doručili okresnému súdu žalobu, ktorou sa domáhali voči J. S. (ďalej len „žalovaná“) ochrany vlastníckeho práva tak, že súd žalovanej uloží povinnosť vypratať označenú nehnuteľnosť. Následne sa k žalobe vyjadrila žalovaná, ktorej vyjadrenie zo 6. októbra 1992 bolo doručené zástupcovi navrhovateľov 29. októbra 1992.

Pojednávanie určené na 6. december 1993 bolo na žiadosť zástupcu navrhovateľov odročené na 14. február 1994, ktoré po vypočutí účastníkov bolo odročené na neurčito za účelom označenia svedkov navrhovateľmi a vykonania ohliadky nehnuteľnosti. Zástupca navrhovateľov doručil 22. februára 1994 okresnému súdu podanie obsahujúce mená a adresy svedkov.

Okresný súd 29. júna 1995 nariadil znalecké dokazovanie, ustanovený súdny znalec však 13. septembra 1995 vrátil spis bez znaleckého posudku z dôvodu ukončenia znaleckej činnosti. Okresný súd 20. októbra 1995 vydal uznesenie o ustanovení iného znalca, ktorému spis zaslal 29. januára 1996. Aj tento znalec však spis 19. februára 1996 vrátil bez znaleckého posudku z dôvodu momentálnej pracovnej zaneprázdnenosti.

Okresný súd uzneseniami z 28. júna 1996 a 3. apríla 1997 zmenil osobu ustanoveného znalca a 28. mája 1997 na žiadosť znalca uložil navrhovateľom zložiť preddavok na znalecké trovy. Znalec podal znalecký posudok 29. októbra 1997 a okresný súd rozhodol o znaleckej odmene uznesením z 5. novembra 1997.

Okresný súd uskutočnil pojednávanie 17. decembra 1997 a rozsudkom žalobu zamietol.

Na základe odvolania navrhovateľov podaného proti rozsudku okresného súdu bol spis od 13. mája 1998 do 12. marca 1999 na Krajskom súde v Košiciach (ďalej len „krajský súd“). Krajský súd po pojednávaní uskutočnenom 11. februára 1999 rozsudok okresného súdu uznesením zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zo zápisnice o pojednávaní vyplýva, že navrhovatelia odvolali splnomocnenie udelené doterajšiemu právnomu zástupcovi s tým, že iného právneho zástupcu nemajú.

V dňoch 6. až 14. apríla 1999 okresný súd doručil uznesenie krajského súdu účastníkom konania.

Okresný súd 14. júla 2000 vyzval zástupcu navrhovateľov na oznámenie adries svedkov. Jeden z navrhovateľov 31. augusta 2000 oznámil okresnému súdu požadované

adresy svedkov, ktoré boli zhodné s tými, ktoré navrhovatelia okresnému súdu oznámili už 22. februára 1994, a zároveň požiadal, aby im boli súdne zásielky doručované na ich adresu, lebo doterajší právny zástupca ich už nezastupuje.

Pojednávanie 10. januára 2001, ktoré okresný súd určil 17. novembra 2000, bolo po vypočutí svedka odročené na 29. január 2001 za účelom predvolania ďalších svedkov. Na toto pojednávanie sa dostavil len jeden z predvolaných svedkov a po jeho vypočutí bolo pojednávanie odročené na neurčito za účelom zadováženia predloženia listinných dôkazov vzťahujúcich sa na vec; tieto boli okresnému súdu predložené 5. februára 2001.

Z úradného záznamu z 3. septembra 2001 vyplýva, že predsedníčka senátu bola v čase od 5. februára do 31. júla 2001 na sťaži na krajskom súde a z tohto dôvodu mala prerušený výkon funkcie na okresnom súde.

Okresný súd 4. septembra 2001 určil pojednávanie na 3. október 2001, na ktoré predvolal označených svedkov.

III.

Navrhovatelia sa predmetným návrhom domáhali rozhodnutia ústavného súdu o tom, že postupom okresného súdu v konaní vo veci vedenej pod sp. zn. 17 C 526/93 došlo na ich ujmu k porušeniu čl. 48 ods. 2 ústavy, podľa ktorého „každý má právo, aby sa jeho vec (...) prerokovala bez zbytočných prietáhov (...)“. Podľa ich názoru súdny spor trvá neprimerane dlho a v dôsledku toho, že sa v ich veci nepostupovalo efektívne a zodpovedne, ani po desiatich rokoch nevedia, či sú v práve alebo v nepráve.

Predseda okresného súdu uviedol, že v predmetnom konaní skutočne došlo k prietahu v čase od apríla 1999 do 25. februára 2000. Ďalej uviedol, že v čase od 5. februára 2001 do 31. júla 2001 bola konajúca sudkyňa dočasne pridelená na výkon funkcie na krajský súd a z tohto objektívneho dôvodu nemohla v uvedenom období vo veci konať. Nakoniec poukázal na to, že v súdnom oddelení, v ktorom sa rozhoduje aj o nároku navrhovateľov, je viac ako 330 nevybavených vecí.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom posúdenia je občianskoprávne konanie, ktoré sa síce začalo 14. septembra 1992, avšak vzhľadom na to, že zákon o ústavnom súde nadobudol účinnosť 15. februára 1993 a že neobsahuje ustanovenie o spätnej pôsobnosti, relevantné obdobie, v ktorom možno skúmať, či došlo alebo nedošlo k tzv. zbytočným priet'ahom v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sa začalo len 15. februárom 1993 (mutatis mutandis I. ÚS 3/97).

Obdobie, ktoré v dôsledku toho bude ústavný súd brať do úvahy, prekročilo teda 8 rokov a 9 mesiacov. K tomu však ústavný súd považuje upresniť, že ak nie je v zásade oprávnený skúmať a rozhodnúť o namietanom porušení základného práva pred 15. februárom 1993, neznamená to, že pri celkovom hodnotení, či za obdobie, ktoré od 15. februára 1993 uplynulo, došlo alebo nedošlo k porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nemôže tiež zohľadniť stav konania k uvedenému dátumu (I. ÚS 39/00).

Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. II. ÚS 25/95, I. ÚS 3/00). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

Ústavný súd je toho názoru, že ani zložitosťou veci ani správaním navrhovateľov nemožno ospravedlniť celkovú dĺžku konania.

Pokiaľ ide o postup okresného súdu, ústavný súd zistil viaceré obdobia nečinnosti, z ktorých najmä obdobia od 15. februára 1993 (keď bola založená právomoc ústavného súdu) do 6. decembra 1993 (keď bolo vo veci nariadené prvé pojednávanie), od 22. februára 1994 (keď zástupca navrhovateľov označil svedkov) do 29. júna 1995 (keď okresný súd nariadil vo veci znalecké dokazovanie), od 19. februára 1996 (keď ustanovený súdny znalec vrátil spis) do 3. apríla 1997 (keď bol efektívne ustanovený nový súdny znalec), od

14. apríla 1999 (keď bolo doručené uznesenie krajského súdu účastníkom konania) do 17. novembra 2000 (keď bolo vo veci určené pojednávanie) a od 5. februára 2001 (keď boli predložené požadované doklady) do 4. septembra 2001 (keď bolo určené pojednávanie), t. j. spolu vyše 5 rokov a 4 mesiace, treba považovať za zbytočný prierah v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy. Podľa názoru ústavného súdu práve tieto obdobia nečinnosti okresného súdu mali rozhodujúci vplyv na zdĺhavosť namietaného konania.

K tomu ústavný súd poznamenáva, že ani veľký počet vecí v súdnom oddelení, ani dočasné pridelenie sudkyne na vyšší súd nemožno považovať za takú okolnosť, ktorá zbavuje súd ústavou uloženou povinnosťou postupovať v občianskom súdnom konaní tak, aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia súdu (II. ÚS 48/96, I. ÚS 19/00).

Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva navrhovateľov na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prierahov, tak ako im ho garantuje čl. 48 ods. 2 ústavy.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2001